

ด่วน

ที่ ทส ๐๖๒๐/ ๑. ๓๖๓

มหาวิทยาลัยทักษิณ
รับ ๙๐๐๔ วันที่ 7 ก.ย. 2561
เวลา 1๖.18

กรมทรัพยากรน้ำ

๑๘๐/๓ ถนนพระราม ๖ แขวงพญาไท
เขตพญาไท กรุงเทพฯ ๑๐๕๐๐

๓๑ สิงหาคม ๒๕๖๑

เรื่อง รายงานสรุปผลเวทีสรุปผลโครงการความร่วมมือระหว่างประเทศ “ทะเลสาบสงขลาและโตนเลสาบ : ความแตกต่างบนความเหมือน”

เรียน อธิการบดีมหาวิทยาลัยทักษิณ

สิ่งที่ส่งมาด้วย รายงานผลเวทีสรุปผลโครงการฯ

ศูนย์ข้อมูลข่าวสารราชการ มหาวิทยาลัยทักษิณ

รับ 0954 วันที่

ส่ง เวลา

ตามที่ กรมทรัพยากรน้ำ ได้เรียนเชิญผู้แทนจากหน่วยงานของท่านเข้าร่วมเวทีสรุปผลโครงการความร่วมมือระหว่างประเทศ “ทะเลสาบสงขลาและโตนเลสาบ : ความแตกต่างบนความเหมือน” เมื่อวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๖๑ ณ โรงแรมหาดใหญ่พาราไดส์ แอนด์ รีสอร์ท อำเภหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา นั้น

บัดนี้ กรมทรัพยากรน้ำได้จัดทำรายงานสรุปผลเวทีสรุปผลโครงการฯ เสร็จเรียบร้อยแล้ว รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายภาดล ถาวรฤชรัตน์)

รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิบดีกรมทรัพยากรน้ำ

สำนักบริหารจัดการลุ่มน้ำระหว่างประเทศ

โทรศัพท์/โทรสาร ๐ ๒๒๙๘ ๖๖๐๕

สรุปผลเวทีสรุปผลโครงการความร่วมมือระหว่างประเทศ
“ทะเลสาบสงขลาและโตนเลสาบ : ความแตกต่างบนความเหมือน”

๒๘ พฤษภาคม ๒๕๖๑

ณ โรงแรมหาดใหญ่พาราไดส์ แอนด์ รีสอร์ท อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

ตามที่ กรมทรัพยากรน้ำในฐานะสำนักเลขาธิการคณะกรรมการแม่น้ำโขงแห่งชาติไทย (Thai National Mekong Committee Secretariat: TNMCS) ได้ดำเนินงานโครงการประสานความร่วมมือด้านการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำระหว่างราชอาณาจักรกัมพูชาและราชอาณาจักรไทย (ทะเลสาบสงขลา-โตนเลสาบ) และได้จัดเวทีสรุปผลโครงการความร่วมมือระหว่างประเทศ “ทะเลสาบสงขลาและโตนเลสาบ : ความแตกต่างบนความเหมือน” ร่วมกับคณะทำงานโครงการฯ เมื่อวันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๖๑ ณ โรงแรมหาดใหญ่พาราไดส์ แอนด์ รีสอร์ท อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา โดยมีผู้เข้าร่วมเวทีฯ ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิ หน่วยงานภาครัฐและองค์กร หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หน่วยงานภายในกรมทรัพยากรน้ำ รวมทั้งภาครัฐและภาคประชาชน ประมาณ ๑๕๐ คน การดำเนินงานโครงการดังกล่าวอยู่ภายใต้โครงการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำแบบบูรณาการในกลุ่มน้ำโขง (Mekong Integrated Water Resources Management: M-IWRMP) ของคณะกรรมการแม่น้ำโขง (Mekong River Commission: MRC) มีเป้าหมายด้านธรรมาภิบาลในการสนับสนุนความอุดมสมบูรณ์และมั่นคงของทะเลสาบสงขลา-โตนเลสาบ แลกเปลี่ยนเรียนรู้การบริหารจัดการน้ำแบบบูรณาการ เสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน

การจัดเวทีสรุปผลโครงการฯ ครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อให้มีการถ่ายทอดผลการดำเนินงาน แลกเปลี่ยนประสบการณ์การทำงานโครงการความร่วมมือระหว่างประเทศ และส่งเสริมการสร้างเครือข่ายการทำงานระดับภูมิภาค การศึกษาโครงการฯ มีการคัดเลือกพื้นที่นำร่อง เพื่อศึกษาการเสริมสร้างความเข้มแข็งของสตรี ด้านประมง และด้านการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การประชุมดังกล่าวมีผลสรุปการเสวนาฯ ได้ดังนี้

๑. ในช่วงแรกเป็นเวทีเสวนา ผลการดำเนินโครงการประสานความร่วมมือด้านการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำระหว่างราชอาณาจักรกัมพูชาและราชอาณาจักรไทย (ทะเลสาบสงขลา-โตนเลสาบ) โดยมีผู้แทนคณะทำงานเข้าร่วมเสวนาฯ ผลการดำเนินงานมีประเด็นการทำงานร่วมกัน ๓ ประเด็น คือ ๑) การเสริมสร้างความเข้มแข็งของสตรี ๒) ด้านประมง และ ๓) การปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ รวมถึงการเสวนานำบทเรียนในการบริหารจัดการทะเลสาบสงขลา ไปสู่การดำเนินงานของภาครัฐ

๑.๑ การเสริมสร้างความเข้มแข็งของสตรี ในพื้นที่ทะเลสาบสงขลา มีการรวมกลุ่มของสตรี กลุ่มแม่บ้านในชุมชน การจัดตั้งกลุ่มอาสาสมัครทำงานร่วมกัน พร้อมส่งเสริมอาชีพให้กับชุมชน/สตรี โดยมีการสนับสนุนวิชาการหรือคำแนะนำจากสถาบันการศึกษาหรือภาครัฐที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ การดำเนินงานในพื้นที่ ประกอบด้วย การทำสบู่จากตาลโตนด การถนอมรังค์ปลุกข้าวที่ให้มูลค่าทางเศรษฐกิจสูง การแปรรูปทางการเกษตร ในรูปแบบต่างๆ เช่น ปลาแห้ง ปลาต้ม เป็นต้น การทำปุ๋ยชีวภาพ การเพิ่มมูลค่าของผลผลิตด้วยบรรจุภัณฑ์ที่ทันสมัย สวยงาม ในขณะที่โตนเลสาบ มีจุดเด่นที่น่าสนใจคือ การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และการทำสัมปทานในเขตพื้นที่อนุรักษ์

๑.๒ ด้านประมง การตั้งกลุ่มประมงอาสาซึ่งเกิดจากความต้องการของคนในชุมชนและเผยแพร่สู่ชุมชนใกล้เคียง มีการเชื่อมโยงเครือข่ายการทำงานร่วมกันทั้งในและนอกพื้นที่ การจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อเป็นแหล่งทุนในการทำงานร่วมกัน รวมทั้งช่วยเหลือสมาชิกในกรณีขาดแคลนเงินทุนตามความเหมาะสม อย่างเป็นระบบ รวมทั้งการริเริ่มจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น การจัดการประมงของทะเลสาบสงขลาใช้กติกาชุมชนที่กำหนดร่วมกัน ในการกำหนดพื้นที่อนุรักษ์พันธุ์ปลา การดำเนินงานในระยะเวลา ๒๐ ปีที่ผ่านมาทำให้ทรัพยากรประมงฟื้นตัว ขณะที่โตนเลสาบใช้กฎหมายกำหนดพื้นที่อนุรักษ์ทรัพยากรประมง มีการนำรูปแบบการถนอมอาหารแบบดั้งเดิมมาประยุกต์ใช้

ในการกำหนด...

๑.๓ การปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ทะเลสาบสงขลามีการจัดตั้งองค์การภาครัฐ ที่มีบทบาทในการผลักดันทำงานอย่างเป็นรูปธรรม การมีส่วนร่วมของสตรีและเด็กในการบริหารจัดการชุมชน การสร้างความตระหนักให้กับเยาวชน อีกทั้งเกษตรกรมีการปรับตัวต่อการประกอบอาชีพโดยการทำงานหลากหลายในเวลาเดียวกัน เช่น ทำนา ประมง ค้าขายตาลโตนด เป็นต้น พื้นที่โตนเลสาบ มีจุดเด่นที่น่าสนใจคือ การปรับตัวของชุมชนต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศโดยไม่เอาชนะธรรมชาติ เช่น การสร้างบ้านลอยน้ำ การก่อสร้างถนนให้เหมาะสมกับสภาพภูมิประเทศ การให้ความสำคัญต่อพื้นที่อนุรักษ์ และการบูรณาการระหว่างหน่วยงานในการดูแลลุ่มน้ำโตนเลสาบ

๑.๔ ข้อจำกัดในการนำบทเรียนในการบริหารจัดการทะเลสาบสงขลา ไปสู่การดำเนินงานของภาครัฐทั้งสองพื้นที่ ประกอบด้วย ๑) นโยบายของรัฐ กฎ ระเบียบที่มีความแตกต่างกัน ๒) ความพร้อมของภาครัฐและประชาชนในพื้นที่ เช่น บุคลากร งบประมาณ ๓) กลไกการทำงานของภาครัฐและภาคประชาชนที่มีความแตกต่าง และ ๔) บทบาทของการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน ซึ่งทั้งสองพื้นที่มีความแตกต่างค่อนข้างมาก

๑.๕ ข้อเสนอแนะ จากผู้ร่วมเสวนา สรุปได้ดังนี้

๑) ควรนำผลการศึกษา บทเรียนที่ได้จากโครงการฯที่สามารถประยุกต์ใช้ได้กับงานหรือนำไปสู่การนำร่องในพื้นที่อื่นที่มีบริบทใกล้เคียงกัน

๒) การพัฒนาพื้นที่ทะเลสาบสงขลาต้องดำเนินการควบคุมการอนุรักษ์ฟื้นฟู โดยคำนึงถึงสภาพสิ่งแวดล้อมและการมีส่วนร่วมของชุมชนเป็นหลัก

๓) การศึกษาใดๆในลุ่มน้ำทะเลสาบควรทำการศึกษาให้ครอบคลุมพื้นที่ตั้งแต่ลุ่มน้ำต้นบนถึงตอนล่าง รวมทั้งลำน้ำสาขา และทำการศึกษาครอบคลุมทุกด้าน โดยการบูรณาการร่วมกันเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

๔) ควรมีการกำหนดให้มีการใช้เครื่องมือทำการประมงที่เหมาะสม การจัดตั้งกลุ่มอนุรักษ์ในชุมชน การรณรงค์อนุรักษ์และเพาะพันธุ์ปลา

๕) ส่งเสริมให้มีการดำเนินโครงการของคณะทำงานสองพื้นที่ โดยการเชื่อมโยงการทำงานอย่างต่อเนื่องในอนาคตผ่านสื่อเทคโนโลยีที่เหมาะสม แม้โครงการจะสิ้นสุดลง

๒. ช่วงที่สองเป็นเวทีเสวนามุมมองการดำเนินงาน ในด้านความอุดมสมบูรณ์และมั่นคงของทะเลสาบสงขลาจากอดีตสู่อนาคต โดยมีผู้ร่วมเสวนา ประกอบด้วย ผู้แทนสภาลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ผู้แทนคณะกรรมการลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลา ผู้แทนกรมทรัพยากรน้ำ และผู้แทนคณะทำงาน การเสวนาได้กล่าวถึงความจำเป็นในอดีตของทะเลสาบสงขลา การพัฒนาพื้นที่ทะเลสาบสงขลา สภาพภูมิประเทศ ความอุดมสมบูรณ์ของทะเลสาบสงขลา การบริหารจัดการในพื้นที่จากอดีตสู่ปัจจุบัน แนวทางการทำงานของภาครัฐและภาคประชาชน รวมถึงนโยบายการทำงานของภาครัฐ การบังคับใช้กฎหมายในพื้นที่ ที่ประชุมมีข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ดังนี้

๑) ควรมีแนวทางในการการพัฒนาศักยภาพของประชาชน และมีการจัดทำฐานข้อมูลอย่างมีระบบ เพื่อรองรับการพัฒนาที่เปลี่ยนแปลงไปค่อนข้างรวดเร็วในอนาคต

๒) ต้องการผลักดันให้มีองค์กรที่รับผิดชอบทะเลสาบสงขลาโดยตรง เนื่องจากปัจจุบันอยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของหลายภาคส่วน ควรทำการบูรณาการการทำงานระหว่างหน่วยงานในลุ่มน้ำทะเลสาบสงขลาให้เป็นรูปธรรม

๓) ควรมีการผลักดันผลการดำเนินงานโครงการฯ ที่สามารถนำไปประยุกต์ได้ ไปสู่การทำงานในระดับนโยบายในพื้นที่ต่อไป